

Position Paper Stikstofproblematiek in Zuid-Holland

November 2021

Aanvullend Rijkspakket noodzakelijk voor aanpak stikstof

In Zuid-Holland hechten wij waarde aan een gevarieerde en gezonde natuur én aan een gezond vestigingsklimaat. Sterker: we zien een gezonde natuur als basis voor een gezonde economie en een gezonde leefomgeving, zoals ook commissie Remkes in zijn advies heeft opgenomen. Via de Zuid-Hollandse aanpak stikstof zetten we ons in om de natuur te herstellen, waardoor we ook weer vergunningen kunnen verlenen voor economische en maatschappelijke activiteiten. Deze vergunningverlening moet mogelijk blijven gezien de grote woningbouwopgave, de urgentie van transitie in bijvoorbeeld energie en economie en vanwege het belang van het Nederlandse vestigingsklimaat.

In de provincie werken wij samen met natuurorganisaties, landbouworganisaties, brancheorganisaties vanuit bouw, industrie, haven en bedrijfsleven, gemeenten, waterschappen, andere provincies en het Rijk. Met elkaar zorgen we voor een eigen pakket aan bron- en natuurherstelmaatregelen, zo mogelijk gekoppeld aan andere beleidsopgaven. Echter, deze provinciale maatregelen samen met de huidige rijksmaatregelen zijn onvoldoende om de stikstofuitstoot en -neerslag in Zuid-Holland naar het gewenste niveau te krijgen. In veel gebieden is het bereiken van de kritische depositiewaarde (KDW) niet haalbaar zonder een aanvullend Rijkspakket. **Wij doen een dringend beroep op het nieuwe kabinet om het huidige maatregelenpakket versneld uit te voeren en om ruimte te creëren voor extra substantiële bijdragen van het Rijk en zo de voorwaarden te scheppen voor noodzakelijke transitie van de landbouw en de energie-intensieve industrie.** Dit aanvullend pakket moet zo zijn ingericht dat hiermee ook de enorme woningbouwopgave van de Randstad verder kan en de provincies de ruimte krijgen om regie te voeren over de realisatie van integrale oplossingen voor vitale en duurzame ontwikkeling. Als provincies werken wij via het IPO goed samen op het stikstofdossier. Hieronder brengen we echter een aantal voor Zuid-Holland specifieke knelpunten bij u onder de aandacht die we als provincie niet zelf kunnen oplossen.

Extra Rijkspakket naast gebiedsgerichte aanpak nodig in Zuid-Holland

In vijf gebiedsprocessen werken we samen met lokale en regionale partners. Via deze gebiedsgerichte aanpak Zuid-Holland kunnen generieke bronmaatregelen versneld worden uitgevoerd en lokaal aanvullende bronmaatregelen plaatsvinden. Door het treffen van lokale bronmaatregelen willen we de vergunningverlening op korte termijn op gang helpen. Denk dan aan het mogelijk maken van (kleinschalige) woningbouw, recreatiemogelijkheden en economische ontwikkeling. Deze lokale bronmaatregelen zijn echter niet voldoende om in de meeste van onze Natura 2000-gebieden onder de KDW te komen. Hierbij spelen hoge stikstofdeposities van buiten het gebied en zelfs buiten de provincie een grote rol. De aanpak daarvan kan niet zonder een extra Rijkspakket als aanvulling op de gebiedsgerichte aanpak in Zuid-Holland.

Ontwikkelopgaven van Zuid-Holland

Veel van de huidige bronmaatregelen die het Rijk neemt, hebben helaas te weinig effect voor Zuid-Holland, terwijl de stikstofruimte die nodig is voor economische en maatschappelijke ontwikkeling juist nodig is in Zuid-Holland. Dit geldt ook voor de beoogde maatregelen om de PAS-melders te legaliseren. We zijn blij met de kabinetsbeslissing om extra middelen te reserveren voor walstroom in de kustprovincies, omdat dit niet alleen zorgt voor minder stikstofemissies, maar ook verminderde geluidhinder en uitstoot van CO₂. Ook zijn wij blij met de partiële vrijstelling voor vergunningplicht in de bouwfase. Woningbouwprojecten, bouwprojecten ten behoeve van economische ontwikkeling en projecten in bijvoorbeeld de energietransitie kunnen daarmee gerealiseerd worden. Desondanks vragen wij ook uw aandacht voor de volgende belangrijke ontwikkelopgaven in Zuid-Holland:

1. De ontwikkeling en transitie van het Havenindustriële Complex:

We hebben speciale aandacht voor het Havenindustriële Complex, niet in de laatste plaats omdat **de Rotterdamse haven van nationaal belang is**. Alleen met voldoende Rijksinzet kunnen de samenwerkende partners een duurzame invulling en ontwikkeling vormgeven. Enerzijds wordt in het havenindustriële complex ingezet op stikstofreductie. Anderzijds gaat het ook om uitvoering van het klimaat- en energieakkoord, (versnelde) implementatie van BBT en het ontwikkelen van slimme

oplossingen voor knelpunten. Het geheel aan transformatie van bestaande bedrijven en vestiging van nieuwe bedrijven zal moeten leiden tot een duurzaam industrieel complex. Deze ontwikkeling wordt gedragen door de bedrijven als ook het Havenbedrijf. Samen met de gemeente Rotterdam en het Havenbedrijf Rotterdam roepen wij het Rijk op extra bronmaatregelen te treffen om zo de ontwikkeling van Maasvlakte 2 en de transitie van de haven mogelijk te maken. Deze maatregelen moeten in ieder geval gericht zijn op het compenseren van het aandeel van de (zee)scheepvaart in de stikstofdepositie.

Als provincie hebben we voor het havengebied een doelenbank opgericht binnen de landelijke stikstofbank om het daarmee makkelijker te maken om activiteiten in de haven te kunnen vergunnen. Maar er is meer nodig! **Wij dringen aan op een versnelde transitie** van de fossiele economie. Op deze manier ontstaat er stikstofruimte die niet alleen noodzakelijk is voor natuurherstel maar ook voor economische ontwikkeling en duurzame transitie. **Verschillende projecten die in de haven van belang zijn, zoals een aantal waterstofprojecten, kunnen deze transitie versnellen.**

2. Extra inzet en aandacht van het Rijk voor vitale landbouw:

Zonder een transitie van de traditionele landbouw naar circulaire landbouw is een oplossing van het stikstofvraagstuk volgens ons niet mogelijk. **Binnen de landbouw zijn er mogelijkheden om door innovatie**, bijvoorbeeld door aanpassingen in onder meer de stallen, te zorgen voor vermindering van stikstofdepositie. In dit kader zal ook gekeken moeten worden naar het slimmer positioneren van landbouwbedrijven in relatie tot aanwezige natuurgebieden, waarbij differentiatie tussen typen landbouwbedrijven een aspect is. De inzet op duurzame landbouw en een vitaal landelijk gebied is niet alleen opgenomen in de Zuid-Hollandse landbouwagenda maar geven wij ook in de praktijk inhoud aan. In Zuid-Holland zijn de boeren ook van groot belang voor potentieel natuuronderhoud. Hoe weerbarstig die praktijk soms ook, wij slagen er samen met diverse boeren in om stappen te zetten die het gesprek op landelijk niveau verder kan brengen. **Het is van wezenlijk belang dat het Rijk ook hierop inzet en bijdraagt aan een vitaal landelijk gebied en een vitale en duurzame landbouw in Nederland.**

3. Woningbouw en mobiliteit:

We hebben de landelijke afspraak **om tot 2030 221.800 woningen in Zuid-Holland te bouwen. Zuid-Holland kent de grootste woningbouwopgave binnen Nederland** en er is, terecht, een hoge urgentie. De noodzakelijke mobiliteitsoplossingen die gekoppeld zijn aan de woningbouw behoren hier ook toe. We kunnen het ons – gezien de woningnood en stijgende grondstof- en energieprijzen - niet veroorloven dat we vertraging oplopen vanwege de stikstofproblematiek. De **vrijstelling voor de bouwfase**, zoals ingegaan op 1 juli jl. **helpt** gelukkig bij het realiseren van de woningbouwopgave. **Nu is het noodzaak dat de eerder aangekondigde € 1 miljard zo snel mogelijk beschikbaar komt en ingezet kan worden voor verduurzaming van de bouw.**

4. Natuurontwikkeling

Voor natuurontwikkeling is het noodzakelijk dat we een depositie bereiken die onder de KDW van het Natura 2000-gebied ligt. In veel gebieden blijkt dit echter niet haalbaar te zijn zonder een aanvullend Rijkspakket. Zuid-Holland heeft twaalf stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden gelegen in de duingebieden, de veenweidegebieden en de Biesbosch. Veel van deze gebieden kennen een hoge stikstofdepositie van bronnen die door Zuid-Holland niet zelf te beïnvloeden zijn. Dit geldt bijvoorbeeld voor de gebieden in de duinen. De grootste depositie in deze natuurgebieden komt namelijk van bronnen buitenaf, zoals het buitenland, ammoniak uit zee en scheepvaart. **De onzekerheden rond de herkomst en omvang van ammoniak uit zee zijn niet weggenomen door dit verschijnsel onder 'overige bronnen' te scharen. Om deze overbe lasting van stikstof in deze gebieden tegen te gaan én om ontwikkelruimte te creëren is extra inzet van het Rijk noodzakelijk.**

Regelgeving en technische ondersteuning

Bij stikstof is het wezenlijk dat de basis op orde is en blijft. Als bevoegd gezag hebben provincies het beste zicht op het grootste deel van de uitvoeringspraktijk. Van belang is dan ook dat het rijk als systeemverantwoordelijk voor rekenmethoden en tools (Aerius) zich voor de inhoudelijke invulling hiervan baseert op de advisering van de provincies ten behoeve van een adequate juridische verankering, technische uitwerking en realistische rekenmethoden en tools. De urgentie en het belang hiervan kan en mag niet worden onderschat.

